

Kl. 09.00–10.19
12.00–12.00

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 15 september justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade
att *Juno Blom* (L) av sagt sig uppdraget som suppleant i finansutskottet,
att *Martin Melin* (L) av sagt sig uppdraget som suppleant i civilutskottet
och
att *Emma Nohrén* (MP) av sagt sig uppdraget som suppleant i utrikes-
utskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade
att Miljöpartiets partigrupp anmält *Rebecka Le Moine* som suppleant i
utrikesutskottet samt
att Liberalernas partigrupp anmält *Joar Forssell* och *Martin Melin* som
suppleanter i finansutskottet samt *Juno Blom* som suppleant i civilutskot-
tet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

suppleanter i finansutskottet

Joar Forssell (L)

Martin Melin (L)

suppleant i civilutskottet

Juno Blom (L)

suppleant i utrikesutskottet

Rebecka Le Moine (MP)

§ 4 Meddelande om återrapportering från informellt möte mellan stats- och regeringschefer

Andre vice talmannen meddelade att *onsdagen den 18 oktober kl. 10.00* skulle återrapportering från informellt möte mellan stats- och regeringschefer äga rum.

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in: prot. 2023/24:8 för tisdagen den 3 oktober från finansutskottet och prot. 2023/24:3 för torsdagen den 28 september från civilutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2023/24:53

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:53 Skuldregister
av Angelica Lundberg (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 7 november 2023.
Stockholm den 4 oktober 2023

Justitiedepartementet
Gunnar Strömmer (M)
Enligt uppdrag
Jenny Kvarnholt
Expeditionschef

§ 7 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2023/24:FPM6 Rådsbeslut att inleda förhandlingar om avtal om passageraravgifter mellan EU och Norge, Island respektive Schweiz
COM(2023) 508, COM(2023) 507, COM(2023) 509 till justitieutskottet

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2023/24:23 till finansutskottet

Motioner

2023/24:20, 33, 35 och 37 till konstitutionsutskottet

2023/24:649 och 1736 till socialförsäkringsutskottet

EU-dokument

COM(2023) 533 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 28 november*.

§ 9 Svar på interpellation 2023/24:12 om stopp för rysk fossilgas

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Linus Lakso har frågat energi- och näringsminister Ebba Busch om hon och regeringen avser att verkställa riksdagens beslut om att stoppa importen av rysk fossilgas. Interpellationen har överlämnats till mig.

Som statsministern framförde i regeringsförklaringen är försvaret av Ukrainas frihet och suveränitet de kommande årens främsta utrikespolitiska uppgift. Regeringen fördömer gårdagens brutala angrepp mot en ukrainsk matvaruaffär i Charkivregionen. Enligt uppgifter från ukrainska myndigheter ska ett femtiotal människor ha mist livet.

Detta visar återigen på Rysslands hänsynslöshet. Attacker mot civila utgör krigsförbrytelser. Vi kommer att fortsätta att stödja Ukraina så länge som det krävs, och vi kommer att fortsätta att öka trycket på Ryssland.

Det är också därför som regeringen är drivande i EU-kretsen för att få till stånd så robusta och effektiva sanktioner som möjligt mot Ryssland i syfte att strypa den ryska statens inkomster och den ryska krigsförmågan.

Importen av rysk naturgas till EU har minskat dramatiskt det senaste året. EU har inte beslutat om att införa sanktioner mot rysk gas; dock innehåller det senaste sanktionspaketet ett förbud mot att tillhandahålla gaslagringsfaciliteter till ryska företag och individer.

Regler om certifiering av gaslagerägare har införts för att förhindra missbruk av de europeiska gaslagren. Sverige har inga nationella sanktioner utöver EU:s sanktioner. Sanktioner är mest effektiva när de beslutas gemensamt inom EU. Nästa steg är att höja ambitionsnivån ytterligare. Regeringen driver tydligt linjen i EU att det europeiska beroendet av rysk energi, inte minst fossil energi, snarast möjligt ska upphöra. Detta kan i sin tur förbättra förutsättningar för sanktioner även på detta område.

Utöver detta anser regeringen att EU bör anta sanktioner mot både rysk fossilgas och rysk kärnkraft. Vi diskuterar förutsättningarna med andra medlemsstater, och jag har även meddelat detta under diskussionerna i rådet.

Sanktionerna antas genom enhällighet, och även om regeringen anser att EU bör anta sanktioner mot rysk fossilgas har många andra medlemsstater en annan energimix och andra handelsflöden på energiområdet jämfört med Sverige. Vi måste vara lyhörda och ha förståelse för andra medlemsstaters situationer.

Frågan har inte väckts av andra medlemsstater i samband med sanktionsdiskussionerna i rådet, men jag har meddelat att Sverige skulle stödja ett sådant förslag. Det är viktigt att värna enigheten i EU och EU:s antagande av kraftfulla sanktioner mot Ryssland på andra områden, inte minst eftersom sanktionerna ofta antas i paket.

Regeringen driver således tydligt linjen att EU kontinuerligt ska öka trycket mot Ryssland. Vi fokuserar på de områden där vi tror vi kan få ett konkret resultat genom ett antagande. Vi arbetar kontinuerligt tillsammans med likasinnade i EU för att utforska hur ytterligare sanktionsåtgärder kan utformas.

Anf. 2 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Tack så mycket för svaret, Tobias Billström! Jag välkomnar såklart allt som görs för att stötta Ukraina. Men, fru talman, att bara hänvisa till EU när det gäller att stoppa rysk fossilgas duger tyvärr inte. En enig riksdag har ställt sig bakom en uppmaning till regeringen att stoppa importen av rysk gas, och det är nu över ett och ett halvt år sedan.

Att gå före som land skulle öka pressen både på andra länder och på EU att agera. Faktum är både Estland, Lettland och Litauen som enskilda länder redan har gått före och stoppat importen av rysk gas. Även USA har infört ett importstopp.

Vad Sverige gör som enskilt land spelar också roll i praktiken. Bara under krigets första nio månader har åtminstone åtta stora tankfartyg levererat rysk fossilgas till Sverige. Dessa leveranser har ett samlat värde på över 1 miljard kronor.

För 1 miljard kronor kan det ryska krigsmaskineriet införskaffa motsvarande flera tusen av de så kallade kamikazedrönarna från Iran eller ett femtontal avancerade missiler – missiler som Ryssland regelbundet använder för att terrorisera Ukrainas befolkning. Detta skedde så sent som i går, som utrikesministern precis nämnde.

Att en sådan attack kan vara finansierad med svenska pengar via köp av rysk fossilgas tycker jag känns riktigt, riktigt illa. Så sent som den 9 september i år ankrade fartyget Coral Energy återigen utanför Nynäshamn tankat med stora mängder rysk fossilgas. Det innebär ytterligare finansiering till Rysslands krigskassa.

Jag tycker att det är något anmärkningsvärt att Sveriges regering har agerat så senfärdigt och inte stoppat importen av rysk fossilgas. Att hänvisa till EU i det här fallet tycker jag som sagt inte duger. Precis som ministern nämnde finns det länder som håller emot. Vad är det som får oss att tro att Ungern, som precis har tecknat nya avtal med Ryssland om import av fossil energi, kommer att gå med på ett stopp på EU-nivå? Nej, då är det bättre att enskilda länder som Sverige tar initiativ och stoppar importen.

Fru talman! Jag undrar hur ministern ser på att svensk import av rysk fossilgas fortsätter att finansiera Rysslands brutala angreppskrig på Ukraina. Vore det inte rimligt, utrikesministern, att Sverige, liksom baltstaterna, går före och stoppar importen av rysk fossilgas?

Anf. 3 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Regeringen har under Sveriges ordförandeskap i EU drivit på att EU ska öka pressen på Ryssland, inklusive genom sanktioner, samtidigt som vi har värnat enigheten inom EU. Under det svenska ordförandeskapet antogs två kraftfulla sanktionspaket. Rysslands viktigaste inkomstkälla råolja och andra petroleumprodukter är redan belagda med importförbud. Import av rysk kol och fasta fossila bränslen förbjöds för över ett år sedan.

Det senaste sanktionspaketet innehåller ytterligare ett steg för att förhindra Rysslands tillträde till EU:s energimarknad. Paketet innehåller ett förbud mot tillhandahållande av gaslagringskapacitet för ryska operatörer inom EU, och det omfattar också åtgärder som begränsar Rysslands tillgång till europeisk teknik och även motverkar att sanktionerna kringgås via tredjeland. På så sätt har vi strypt den ryska statens inkomster och krigsförmåga ytterligare.

Vi har nu de kraftfullaste och mest långtgående sanktionerna någonsin mot Ryssland, som innebär direkt minskade inkomster för den ryska statskassan. Men mer behöver göras. Och där tror jag att jag och interpellanten är överens. Efter ordförandeskapet har Sverige fortsatt att driva på för ytterligare sanktioner mot Ryssland. Vi förutsätter att kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om detta under hösten.

En grundläggande princip för sanktionspolitiken är dock att sanktioner är som mest effektiva när de når brett internationellt stöd. Nationella åtgärder skulle ha marginell effekt på den ryska statens inkomster. Detta gäller än mer i fallet med kontrakt för flytande fossilgas. De löper över lång tid, och där saknas ofta förutsättningar för att avbryta dem.

Från svensk sida skulle vi, precis som jag sa tidigare i mitt inledande anförande, ställa oss bakom förslag som innebär EU-sanktioner mot rysk gas. Detta har jag även meddelat i rådet. Vi har även undersökt förutsättningarna för detta med andra medlemsstater. I nuläget verkar det inte vara aktuellt. Frågan blir därför hur vi kan utforma den sanktionslagstiftning som får störst effekt. Regeringens ambition och övertygelse är att lagstiftningen bäst tas fram tillsammans med Europeiska unionens övriga medlemsstater. Anledningen är enkel, nämligen att detta är ett gemensamt problem för hela EU. Och ett gemensamt problem kräver också gemensamma svar.

Vi vill undvika något annat, och det har inte minst Ukrainas regering själv varit tydlig med, nämligen att olika länder i Europa gör på helt olika sätt. Det är av den enkla anledningen att alla har egna lagstiftningar. I en sådan situation skulle möjligheterna för Ryssland att hitta olika kryphål i nationella lagstiftningar öka, och det är därför som det är så viktigt att hålla ihop.

Anf. 4 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Tack för svaret, Tobias Billström! Jag välkomnar naturligtvis allt som redan görs, men jag menar fortfarande att det kan göras

betydligt mer från Sveriges sida när det gäller den ryska fossilgasen. Miljöpartiet har i decennier varnat för riskerna med beroende av fossil energi, naturligtvis utifrån klimataspekter men även utifrån försörjningstrygghet.

Riksdagens tillkännagivande beslutades i näringsutskottet, på Miljöpartiets initiativ, och skrevs under av Tobias Billströms partivän och numera ministerkollega Carl-Oskar Bohlin – dock efter att han först vägrat att gå med på initiativet, med motivet att inte vilja legitimera miljöpartistisk politik. Enligt uppgift har EU-minister Jessika Roswall också sagt att Sverige inte driver frågan i EU eftersom det saknas tillräckligt stöd.

Jag är i alla fall glad att utrikesministern meddelar att Sverige har tryckt på, men det får mig ändå att undra med vilken kraft man har drivit frågan.

I dag är statsministern på ett möte i Granada i Spanien för att förhandla fram prioriteringar för Spaniens ordförandeskap. Därför har jag en fråga till utrikesministern och regeringen, nämligen om statsministern här kommer att ta med sig frågan om att stoppa import av fossil energi, specifikt fossilgas från Ryssland, både utifrån försörjningstrygghet i EU och utifrån klimataspekter, det vill säga trycka på betydelsen av att minska mängden fossil energi på grund av klimatfrågan.

Anf. 5 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tror att interpellanten och jag är överens på ett par punkter. Först och främst måste Europa öka omställningstakten från fossil energi till fossilfri energi. Tillgången till ren el är avgörande för klimatomställningen, samtidigt som det också minskar beroendet av rysk fossil energi. Med ny kärnkraft skapas förutsättningar för att minska utsläppen.

Det här gäller framför allt rysk fossil energi, men för att klara klimatomställningen och stärka den europeiska konkurrenskraften måste hela samhället ställa om till fossilfritt så snart som möjligt. Sverige har kommit förhållandevis långt i det arbetet, och vi är därför inte lika direkt drabbade av Rysslands agerande som andra. Men även vi drabbas både direkt och indirekt med höga energipriser.

För ett år sedan lanserade USA och Europeiska kommissionen ett nytt partnerskap för att snabbt minska Europas beroende av ryska fossila bränslen och påskynda Europas gröna omställning. Detta partnerskap har överträffat våra mål. Det har levererat mer än dubbelt så mycket amerikansk flytande naturgas till Europa jämfört med vad vi lovade i utgångsläget. Det är med andra ord en mycket stor framgång. Vi har noterat de betydande europeiska insatserna för att diversifiera energiförsörjningen och påskynda energiomställningen, vilket har bidragit till att begränsa effekterna av den globala energikrisen i Europa.

Svaret på frågan från interpellanten är att vi kommer att fortsätta att arbeta tillsammans för att främja energisäkerhet och hållbarhet i Europa genom att diversifiera källor, sänka energiförbrukningen och minska Europas beroende av fossila bränslen. Detta är regeringens politik.

Vi kommer också att fortsätta vår nära samordning för att stödja Ukrainas energisäkerhet genom landets vidare integration i den europeiska energimarknaden. Vi kommer vidare att fortsätta vårt samarbete för stabila och balanserade globala marknader och försörjningstrygghet, och vi kommer att påskynda övergången till ren energi globalt, bland annat genom insatser för att minska metanutsläppen inom energisektorn.

Slutligen, fru talman, vill jag notera att ursprunget för LNG-importen är svårt att avgöra. Det går inte att avgöra om den ryska andelen av LNG-importen till svenska hamnar är betydande. I de fall fartyg går direkt från rysk hamn till svensk hamn utan omlastning på vägen skulle gasens ursprung eventuellt kunna härledas till Ryssland. Det är dock inte säkert att gasen är helt rysk, även om den skeppas direkt från en rysk hamn till en svensk hamn.

LNG köps, liksom vanlig fossilgas, ofta genom så kallat take-or-pay-kontrakt. Vad innebär detta? Jo, om importören inte tar emot gasen måste den ändå betalas, och den ryske exportören kan då sälja gasen en gång till och således få betalt en gång till. Det nya priset kommer att vara högre än det som angavs i take-or-pay-kontraktet. Även om den ursprungliga importören vägrar att betala kommer den ryska exportören att tjäna på detta, och det vill vi undvika.

Anf. 6 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Jag tackar för svaret, utrikesministern.

När det gäller kontrakten kan det naturligtvis vara ett praktiskt problem att komma ur sådana fällor. Där vill jag tipsa regeringen om att titta på hur Estland, Lettland och Litauen har gjort för att komma ur ett beroende av rysk fossilgas. Är det något vi har lärt oss efter sju år i regering är det att det ofta går att lösa problem, om man verkligen vill. Jag vill fortfarande uppmana regeringen att öka ansträngningarna för att stoppa importen av rysk fossilgas.

Jag välkomnar naturligtvis utrikesministerns ambitioner att minska beroendet av fossil energi, inte minst från skurkstater som Ryssland, men det finns tyvärr andra länder som vi importerar fossil energi från som inte heller står på den demokratiska sidan. Jag är väl medveten om att regeringen är för att bygga ny kärnkraft, men oavsett vad tar det lång tid, och man har också sänkt skatten kraftigt på fossila bränslen.

Hur avser regeringen att minska beroendet av fossil energi de närmaste tio åren, utifrån de ambitioner som utrikesministern nämnde?

Anf. 7 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Förhållandet mellan klimatpolitiska frågor i vid bemärkelse och säkerhetspolitiska frågor blir allt viktigare.

Sverige kommer att fortsätta driva på för en ambitiös europeisk klimatpolitik, inte minst för att minska beroendet av ryska fossila bränslen. Med ny kärnkraft skapar man förutsättningar för att få ned utsläppen samtidigt som man ökar tillgången på ren el och minskar beroendet av rysk fossil energi.

Allt detta sammantaget är avgörande för klimatomställningen, och EU:s roll för att upprätthålla den globala ambitionsnivån för klimatomställningen är central. Det var just därför det svenska ordförandeskapet prioriterade att med hög ambitionsnivå ta vidare förhandlingarna om de delar av Fit för 55-paketet som kvarstår. Den prioriteringen kvarstår för oss även efter avslutat ordförandeskap.

Avslutningsvis vill jag påpeka att regeringen skulle välkomna sanktioner mot rysk gas, det som interpellationen handlar om. Frågan har dock inte väckts av andra medlemsstater i samband med sanktionsdiskussioner-

na i rådet även om jag har meddelat att Sverige skulle stödja ett sådant förslag.

Det finns naturligtvis också andra, mer effektiva sätt att stödja Ukraina. Sverige hör till de tio största bidragsgivarna till landet. Vi har hittills bidragit med stöd värt över 25 miljarder kronor, och vi har just lanserat en biståndsstrategi som är den enskilt mest omfattande någonsin samtidigt som vi för bara någon timme lanserade ytterligare ett militärt paket till Ukraina.

Ukraina blir nu vår största biståndsmottagare, och inom ramen för vårt stöd har Ukraina också fått några av våra mest avancerade vapensystem. Vi kommer att fortsätta vara en långsiktig partner till Ukraina och ge det humanitära, civila och militära stöd som landet behöver både nu och långsiktigt för att kunna bygga upp sitt land igen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2023/24:25 om jobbskatteavdragets effekter för utsatta grupper

Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Åsa Eriksson har frågat mig hur jag avser att agera för att jobbskatteavdraget i nästa års budget inte ska missgynna ekonomiskt utsatta grupper som till exempel sjukskrivna och arbetslösa.

Sverige befinner sig i ett allvarligt ekonomiskt läge. Inflationen är på den högsta nivån på över 30 år och pressar hushåll hårt. Det viktigaste vi kan göra för hushåll är därför att se till att inflationen bekämpas. För att det ska lyckas krävs en återhållsam budget där utgifter vägs mot varandra och där vi inte kastar bensin på inflationsbrasan. Det är precis en sådan budget som regeringen lade på riksdagens bord den 20 september.

Samtidigt behöver vi stötta hushåll genom krisen. Många som får bidrag och transfereringar har helt eller delvis fått kompensation för den höga inflationen medan löntagarna har fått en kraftig reallönesänkning. Exempelvis räknas sjuk- och aktivitetsersättningen upp med inflationen. Därför ser vi nu till att sänka skatten brett genom ett förstärkt jobbskatteavdrag. Det är också en strukturellt riktig åtgärd – för att fler ska kunna lämna bidragsberoende och försörja sig själva krävs bättre drivkrafter. Det ska alltid löna sig att arbeta. I budgeteten fokuserar vi därför våra skattesänkningar på dem som jobbar och dem som har jobbat.

Men vi stöttar också hushåll där en eller flera personer inte arbetar. Vi förlänger det förstärkta bostadsbidraget, som innebär att familjer kan få upp till 2 100 kronor mer i månaden i extra bidrag. Vi sänker drivmedelskatterna med över 5 miljarder kronor. Och det allra viktigaste – jag kan inte betona det nog – är att vi fortsätter bekämpa inflationen.

Anf. 9 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Vad trevligt att vara här i dag! Det är inte helt lätt att få finansministern till kammaren för interpellationsdebatt, så jag är verkligen glad att hon har tagit sig tid.

Fru talman! Jag vill börja med ett citat: ”Vi kommer att strama åt bidragen. Det är inte ett hot, det är ett löfte.” Så sa statsminister Ulf Kristersson på en presskonferens den 4 september, när han och finansministern presenterade planerna på ett nytt jobbskatteavdrag.

Finansministern har helt rätt – inflationen har gjort maten rekorddyr. Köerna till hjälporganisationerna blir längre för varje vecka med människor som söker hjälp. Ärendena hos Kronofogden ökar, och allt fler människor vänder nu på varenda krona för att få ekonomin att gå ihop. Men det går att göra någonting åt det.

Den främsta anledningen till fattigdom hos långtidssjuka och funktionsnedsatta är nivåerna i sjuk- och aktivitetsersättning. De rika har dragit ifrån. Antalet miljardärer i Sverige har ökat, men de fattiga har blivit allt fattigare. I år är den högsta garantinivån i sjukersättningen 12 163 kronor per månad före skatt. Det gäller om du är över 30 år – är du yngre än så har du en lägre ersättning.

Vi kommer att strama åt bidragen, lovade statsministern. Men, fru talman, har inte regeringen förstått att personer som lever med sjuk- och aktivitetsersättning inte kan arbeta? De har inte arbetsförmåga.

Finansministern har helt rätt i att prisbasbeloppet höjs vid årsskiftet. Det gör att sjuk- och aktivitetsersättningen höjs med 9,1 procent. Det är bra, men det är långt ifrån tillräckligt. Det gör att en 25-åring med full ersättning på garantinivå nästa år kommer att ha 12 553 kronor i månaden att leva på. Det är alldeles för dåligt. Och det ska jämföras med riksdagsarvodet, som vi ledamöter har, som är på drygt 73 000 kronor och arvodet som finansministern har på drygt 150 000 kronor i månaden. Vi kommer att strama åt bidragen, lovade statsministern.

Fru talman! Jag är mycket medveten om det ekonomiska läget, och jag förstår att finansministern verkligen inte har ett lätt uppdrag. Men jag har också tyckt mig höra att finansministern säger sig värna sjuka och funktionsnedsatta människor. Ändå väljer hon att gå fram med ett jobbskatteavdrag bara för oss höginkomsttagare, människor som arbetar och pensionärer, inte för dem som främst drabbas av de höga matpriserna. Det är lite svårt att förstå.

Funkisskatten är orättvis och orättfärdig. Vi socialdemokrater föreslog redan i förra årets budget att den skulle tas bort, och vi gör det i år igen i vårt budgetförslag. Men Sverigedemokraterna och regeringen väljer i stället att höja funkisskatten. Vi kommer att strama åt bidragen, lovade statsministern.

Därför vill jag än en gång ställa frågan till finansministern: Vad tänker den SD-styrda regeringen göra för att jobbskatteavdraget inte ska missgynna ekonomiskt utsatta grupper? Det kan väl inte vara rätt att de ska betala det högsta priset för inflationsbekämpningen när finansministern och jag får en skattesänkning?
(Applåder)

Anf. 10 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Tack, Åsa Eriksson, för en viktig interpellation! Tack, finansministern, för tillfället att debattera jobbskatteavdraget!

Året var 2007, och regeringen Reinfeldt kom på den briljanta idén att sänka skatten för dem som arbetar – inte för dem som är för långvarigt sjuka för att arbeta, inte för dem som är för gamla för att arbeta, inte för

dem som är funktionsnedsatta och inte kan arbeta utan bara för dem som jobbar.

Det man ville lösa var utanförskapet, så man, och jobbskatteavdraget blev liksom hammaren i verktygslådan. Utanförskapet var en spik – eller såg ut som en spik, för utanförskapet försvann ju inte för att jobbskatteavdraget infördes 2007. Men regeringen Reinfeldt försökte igen 2008. Utanförskapet försvann inte. Men regeringen Reinfeldt hade ju hittat hammaren i verktygslådan och tänkte att vi bankar en gång till, så regeringen Reinfeldt lånade hundratals miljarder för att sänka skatten ytterligare. Utanförskapet försvann inte. Man provade igen 2010 och 2014.

Så gick det några år. Vi tog makten. De som var pensionärer, sjukpensionärer eller funktionsnedsatta fick successivt skattesänkningar för att den orättvisa klyfta som hade uppstått mellan de och dem som förvärvsarbetsar skulle utmönstras.

Men som bekant hade regeringen inte majoritetsstöd i riksdagen under förra mandatperioden. År 2019 hade Elisabeth Svantesson ett annat samhällsproblem, ett integrationsproblem i spåren av flyktingkrisen. Jag tänker mig att Elisabeth Svantesson och Ulf Kristersson tittade på varandra och sa: Ser inte det här ut som en spik? Vi tar fram hammaren! Och så genomdrev de ett jobbskatteavdrag till, det sjätte.

Här står vi nu. Nu har vi problem som inflation, krig i närområdet, gängkriminalitet, sprängningar och skjutningar och en sjukvård i kris. Elisabeth Svantesson tittar på dessa problem och tänker: Ser de inte lite grann ut som en spik ändå? Och så drar hon till med ett sjunde jobbskatteavdrag.

Skatteutgiften, alltså de förlorade skatteintäkterna med anledning av att vi ger människor jobbskatteavdrag, uppgår till hisnande 150 miljarder innevarande år. Och nu föreslår finansministern att ytterligare 11 miljarder ska läggas på samma sak – på orättvisa skattesänkningar för dem som tjänar mest.

Albert Einstein lär ha sagt att definitionen av galenskap är att göra samma sak igen och igen och förvänta sig andra resultat. Jag undrar om han refererade till Elisabeth Svantesson.

(Applåder)

Anf. 11 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka min kollega Åsa Eriksson för möjligheten att debattera jobbskatteavdraget här i dag. Politik är att prioritera, och det går inte att prioritera allt åt alla – vi är helt överens.

Vi ser hur matpriser skjuter i höjden. Det har varit ökning på över 20 procent på väldigt kort tid. Vi ser att bolånen och hyrorna ökar – inte en, två eller tre gånger, utan de fortsätter att öka.

Vi har en djup välfärds- och sjukvårdskris, som började redan med förra budgeten, alltså den innevarande. Man ser nu i spåren av detta att region efter region i det här landet går med underskott. Min egen region, Sörmland, har varslat 700 människor om uppsägning, och det kommer antagligen inte att stanna där. Underskotten är så stora. Region Sörmlands moderata regionråd har riktat sig till finansministern när det gäller detta problem och ändå inte fått gehör.

Vilka är det som kommer att bli uppsagda så att människor inte kommer att kunna få sjukvård i tid? Jo, det är undersköterskor som redan har en väldigt pressad och stressad arbetsmiljö och arbetssituation.

Vi ser även att bostadsbyggandet har gått i backen och tagit tvärstopp. Vi hör Byggnads tala om att byggnadsarbetare behöver varslas och kommer att gå ut i arbetslöshet.

På denna hårt pressade arbetsmarknad får handelsanställda sina timmar hyvlade och får inte ihop till en månadslön. Det är en tuffare och hårdare arbetsmiljö, som man till och med sjukskriver sig från. Man blir sjuk av jobbet – av att det är så underbemannat att man inte orkar gå till jobbet.

De arbetarkvinnor som det många gånger handlar om blir straffade igen. De ska försöka få ihop sina timmar och få arbetet att gå runt, liksom livet i övrigt när de kommer hem. De ska se till att maten är näringsriktig för barnen och gör avkall på sig själva vid frukostbordet. Det är dessa kvinnor som också behöver sjukskriva sig för att de inte orkar gå till jobbet.

Samhällsproblemen är många och stora, fru talman. Vi behöver lösa dem gemensamt, med gemensamma pengar. Men den här regeringen väljer att prioritera skattesänkningar med miljarder medan detta pågår varje dag ute i våra kommuner och regioner. Vi ser hur varenda kommun egentligen skulle behöva rusta sig med ett bättre brottsförebyggande arbete för att kunna fånga upp barn och unga i tid och sätta in resurser när det behövs. Men den här regeringen väljer att sänka skatten.

Jag vill därför ställa frågan till statsrådet här: På vilket sätt menar man att denna prioritering är den absolut rätta, i den tid vi befinner oss i och med de samhällsproblem vi har? Varför behöver dessa miljarder gå till dem som tjänar allra mest?

(Applåder)

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vill tacka för debatten och tacka interpellanten för denna interpellation, en mycket viktig sådan.

Vi befinner oss, som redan har nämnts, i en väldigt speciell tid. Sverige pressas från många håll. Vi pressas säkerhetspolitiskt. Vi har krig i vårt närområde som vi också är involverade i genom att vi stöttar Ukraina; vi gav senast i dag besked om ytterligare paket. Vi ser till att öka trycket vad gäller inrikes säkerhet med stöd till polis och rättsväsen. Även Försvarsmakten byggs upp fortsättningsvis.

Men ekonomin pressas också, minst sagt. För första gången på 30 år har Sverige tillsammans med andra länder upplevt en skyhög inflation. Och inte nog med det – vi gör det samtidigt som vi går in i en lågkonjunktur. Allt detta pressar Sverige, svenska hushåll och företag och välfärden.

Det är därför den budget jag lämnade här på riksdagens bord den 20 september är en väl avvägd budget för detta läge. Den kommer inte att öka inflationen eller vara ansvarslös, tvärtom. Den kommer att se till att de viktiga kärnuppgifterna prioriteras samtidigt som vi stöttar hushåll i en väldigt svår tid.

Vi stöttar hushåll på olika sätt. Det handlar om drivmedelsskatter och sänkt skatt brett för alla som arbetar. Och vi riktar särskilt stöd till dem som har det allra tuffast, nämligen barnfamiljer med bostadsbidrag. Vi vet att de har de allra minsta marginalerna.

Men det allra viktigaste som jag och regeringen kan göra är att se till att inflationen dämpas. Det är därför det är viktigt att inte göra som Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som är Socialdemokraternas närmaste allierade, vill och se till att staten skulle gå med flera hundra miljarder i under-

skott de närmaste åren. Det vore att kasta bensin på inflationsbrasan och skulle drabba människor ytterligare.

Att sänka skatten för människor som arbetar och har arbetat, det vill säga pensionärer, tycker jag i grunden är väldigt bra av flera skäl; jag ska återkomma till detta.

Många av de ersättningar som vi har indexerats upp med inflationen, som jag också nämner i svaret – det vill säga att man kompenseras. Garantipensionärer fick 850 kronor mer i månaden i år och kommer att fortsätta få det nästa år. Även nivåerna för sjuk- och aktivitetsersättning indexerats upp. Detta betyder inte att nivån är hög, tvärtom. Det är en tuff situation att leva på sjuk- eller aktivitetsersättning, men man kompenseras för inflationen.

Undersköterskan och busschauffören gör inte det. De har sett hur hela den fantastiska reallöneökning som vi har haft under tio år har sjunkit tillbaka, och det innebär att man faktiskt har fått en reallönesänkning. Just därför är det rätt att sänka skatten för alla som jobbar, och det är också rimligt att göra det. Det stärker också arbetslinjen, för inflationen har urholkat arbetslinjen och gjort skillnaden mellan att jobba och inte jobba mindre.

Låt mig bara kommentera det som har sagts flera gånger om att sänka och skärpa bidrag. Man ska se detta i sitt sammanhang. Om interpellanten verkligen har lyssnat på hela pressträffen vet hon att Moderaterna, till skillnad från Socialdemokraterna, ser ett problem när det för många familjer runt om landet inte lönar sig att en förälder går till jobbet om båda är arbetslösa. Det handlar ofta om invandrade personer som får olika typer av bidrag. Vart för sig är bidragen inte alltid särskilt höga, men summan kan ändå bli hög om personen har många barn. Jag har träffat socialchefer runt om i landet som vittnar om att det är svårt att jobba med denna grupp om det inte finns drivkrafter för dem att gå till jobb. Det är detta som det handlar om.

Att sänka skatten särskilt på låg- och medelinkomster och se till att man inte kan stapla bidrag till en sådan nivå att det inte lönar sig att gå till jobbet är en viktig del i arbetslinjen. Jag skäms inte att sänka skatten för den som jobbar. Det kommer vi att fortsätta att göra när vi kan, för det ska alltid löna sig att arbeta.

Anf. 13 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Det är en tuff situation att leva på sjuk- och aktivitetsersättning även efter att den räknas upp med inflationen, säger finansministern. Jag kan bara instämma. Därför är det så förvånansvärt att regeringen ändå väljer att höja funkisskatten och inte sänka skatten för dem som har de allra lägsta inkomsterna.

Jobbskatteavdraget är inte bara en lättnad för låg- och medelinkomsttagare, även om detta verkligen behövs nu när tio års reallöneökningar i praktiken är uttraderade av inflationen. Därför har även vi socialdemokrater med ett jobbskatteavdrag för låg- och medelinkomsttagare i vårt budgetförslag. Men jobbskatteavdraget minskar också intäkterna till statskassan, precis som min kollega Linus Sköld tydliggjorde. Det handlar om många miljarder. Och om intäkterna inte tas någon annanstans ifrån får detta stora effekter på välfärden.

Vi socialdemokrater vill i stället trappa av jobbskatteavdraget för dem som tjänar mest och helt ta bort det för dem som har en inkomst på mer än 100 000 kronor i månaden. De behöver verkligen inte samhällets stöd för att ha råd med mat och hyra. Det behöver däremot den som är långtidssjuk eller funktionsnedsatt och därför inte kan jobba och som nästa år alltså har en inkomst på i bästa fall lite drygt 12 000 kronor före skatt. Det är stor skillnad jämfört med de ersättningar som jag och statsrådet får.

Fru talman! När välfärden urholkas på grund av stora skattesänkningar slår det också hårt mot samhällets svaga. Det slår mot dem som är allra mest beroende av sjukvård, omsorg, rehabilitering och stöd. Precis som kollegan Sofia Amløh sa handlar det om välfärdsarbetare som måste springa ännu snabbare, får ännu färre kollegor och ska hinna ännu mer. De riskerar nu att sjukskrivas på grund av stress och överbelastning. Regioner och kommuner får också allt svårare att behålla och rekrytera personal. Det drabbar oss alla men framför allt samhällets svaga, som är mest beroende av att välfärden fungerar.

Detta oroar mig väldigt mycket. Det blir låga ersättningar för människor som lever på sjuk- och aktivitetsersättning och är långtidssjuka eller funktionsnedsatta, och välfärden urholkas ännu mer. Den går redan på knäna, men det kommer att bli ännu värre nästa år för att den SD-styrda regeringen väljer att sänka skatten för höginkomsttagare i stället för att inflationssäkra statsbidragen till kommuner och regioner.

Fru talman! Vi behöver göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete, sa finansminister Elisabeth Svantesson. Men den som inte kan arbeta, vad ska den leva av? Därför vill jag än en gång ställa frågan till finansministern: På vilket sätt är det lönsamt för de funktionsnedsatta och de långtidssjuka med ytterligare ett jobbskatteavdrag för finansministern, mig själv och andra höginkomsttagare?

(Applåder)

Anf. 14 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Jag skulle vilja påminna om hur många samhällsproblem som moderata regeringar har försökt lösa med det här verktyget. I förra veckan debatterade jag arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik med Johan Pehrson, som är kollega till Elisabeth Svantesson. Han återkommer till att lösningen på kompetensförsörjningsbekymren i norr skulle vara att sänka skatten för dem som arbetar.

Kompetensförsörjningsbekymren i norr hänger liksom ihop med att vi har olika konjunkturen i olika delar av landet. Det är högkonjunktur i norr och arbetslöshet på andra ställen. Vi kommer att behöva få arbetskraft att röra sig. Varför skulle arbetskraften röra sig för att man får en skattesänkning?

Detta är inte en spik, precis som utanförskapet inte var en spik. Integrationsproblemen var inte heller en spik. Kanske hammaren inte är ett så himla bra verktyg för att lösa problem som inflation eller sjukvårdskris?

Att minska statskassans omfattning med 150 miljarder kanske inte underlättar finansieringen av välfärden. Det löser kanske inte kompetensförsörjningsbekymren. Orättvisa skattesänkningar kan inte vara svaret på varje fråga, Elisabeth Svantesson!

(Applåder)

Anf. 15 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Fortfarande saknas en rad svar. Jag tycker att statsrådet behöver fylla ut sitt svar just när det handlar om den sjukvårdskris vi nu har dragits in i med denna finanspolitik.

Region efter region går med gigantiska underskott. Min egen region, Sörmland, säger upp människor, och man kommer att behöva vidta ännu fler stora och ingripande åtgärder.

Det handlar om välfärdsarbetare – kvinnor inom hälso- och sjukvården – som gör ett otroligt viktigt arbete varje dag. Vi har precis kommit ut ur en tidigare kris i landet, en pandemi. Det är kvinnor som har stått vid fronten när pandemin svepte över världen. De kvinnorna har inte alltid kunnat ta ut semester och få den återhämtning de ska ha efter denna tuffa period, och nu får de ännu färre kollegor.

Man hyvlar bort timmar för de handelsanställda så att folk inte får ihop en månadslön som går att leva på. De arbetar sig fattiga.

På vilket sätt menar statsrådet att det ska löna sig att arbeta? Vad svarar vi de kvinnor som inte kan sätta näringsriktig mat på bordet åt sina barn och inte kan vara hemma för läxläsningen, för de har med kort varsel fått ett arbetspass? Vad säger vi till de kommuner som inte kan göra det förebyggande arbete som krävs just nu? Vad svarar statsrådet till alla dessa? (Applåder)

Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Nu handlar ju inte den här debatten om resurser till välfärden i allmänhet. Men jag kan konstatera att de 1 300 miljarder som kommuner och regioner har som inkomst varje år är mycket pengar. Nästa år blir dock tufft på grund av en inflationspuckel. Därför är det bra och klokt att fyra partier har enats om att lägga 16 miljarder till detta. Det kommer att täcka en stor del av det underskott som man beräknas ha. Men vi vet också att det kommer att vara tufft, och staten kan inte kompensera för allt.

Låt mig återgå till interpellationen, fru talman, och vad den handlar om. Först ska jag bara säga något väldigt kort. Det kan låta i diskussionen som att det är väldigt stor skillnad i skatt mellan den som arbetar och den som har sjuk- och aktivitetsersättning. Men på en nivå på 12 000 handlar det om 100 kronor i månaden. Det kan man tycka är orimligt eller inte – det är upp till lyssnaren och tittaren och, såklart, den som läser protokollet efteråt att avgöra.

Men varför gör vi i regeringen och samarbetspartierna det vi gör? Det är ganska enkelt. Det är som jag sa. Nummer ett är att vanliga hårt arbetande människor har fått en rejäl reallönesänkning – inflationen har gjort alla fattigare. Men de kompenseras inte på något sätt. Därför är det riktigt att sänka skatten. Även om Linus Sköld nu gärna vill få det att framstå som att det bara är vi som sänker skatten kan jag med glädje konstatera att även socialdemokrater sänker skatten – 8 miljarder för människor som jobbar. Det tycker jag i grunden är bra. Jag välkomnar att ni också tycker att det är bra, även om det inte låter så på Linus Sköld.

Varför tycker jag att detta är riktigt och viktigt? Jag rekommenderar alla tre i debatten att läsa lite utvärderingar som olika institut har gjort om vad det har betytt att vi har sänkt skatten brett för människor som arbetar. Det har alltså ökat sysselsättningen kraftfullt i detta land, vilket också har genererat resurser till välfärd och skyddssystem.

Det vi såg 2006 var en urholkning, där väldigt många människor som hade arbetsförmåga inte gick till jobbet. Vi gjorde en skärpning när det gällde både olika ersättningssystem och skatt. Detta har drivit på och utvecklat Sverige positivt. Sysselsättningen är väldigt hög.

Därför är detta rätt och riktigt. Ur ett inflationsperspektiv är det helt rätt och riktigt att vi gör en bred skattesänkning för människor som jobbar och som har jobbat. Men det är också rätt och riktigt ur ett strukturellt perspektiv, eftersom vi vet att fler måste jobba – fler måste komma i arbete – för att man ska kunna bygga välstånd och välfärd starkt framåt.

På samma tema handlar regeringens politik för att stärka arbetslinjen om flera olika saker. Det handlar naturligtvis om skatt – det är en del. Men det handlar också om, som jag var inne på tidigare, att se över bidragssystemen så att de i sin helhet uppmuntrar till arbete. Det gäller särskilt människor som har invandrat hit och som i dag kan ha rätt höga nivåer på ersättningar och som inte arbetar på grund av till exempel att de har många barn. Flerbarnstillägg och annat ser vi nu över för att öka drivkrafterna så att särskilt mammor som är födda i andra länder också ska komma ut på arbetsmarknaden.

Detta tillsammans med yrkeshögskola, yrkesutbildningar, förstärkning av svenska språket och fokus på rätt insatser på Arbetsförmedlingen stärker arbetslinjen och gör att fler kommer att kunna arbeta.

Sedan är det just nu en väldigt tuff situation. Vi befinner oss i en inflationsmiljö. Vi befinner oss i en lågkonjunktur. Vi kan ta oss igenom detta tillsammans om vi inte eldar på inflationen utan stöttar människor under tiden. Det kommer att vara tufft för många. Det är tufft för många. Men vi kommer också tillsammans att ta oss igenom den här tiden. Det är jag fullt förvissad om.

För att stärka framtidens välfärd och framtidens välstånd jobbar regeringen med en ansvarsfull politik som gör att vi också ska ta oss ur situationen med hög inflation så snabbt som möjligt.

Anf. 17 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Nu har jag ställt samma fråga tre gånger till finansministern, men jag har fortfarande inte fått något svar. Det verkar inte finnas något svar på varför de med lägst inkomster – de som är långtidssjuka och funktionsnedsatta – ska betala högre skatt än andra och på vilket sätt det skulle hjälpa dem att vi höginkomsttagare får lägre skatt.

Vi socialdemokrater menar att funkisskatten, som Sverigedemokraterna och regeringen driver igenom, är orättvis och orättfärdig. I vårt budgetförslag tar vi bort den. Vi satsar i stället på barnfamiljerna, på att bryta nyrekryteringen till gången och på att stötta dem som har det allra svårast ekonomiskt.

För oss handlar det om människosyn. Det handlar om att sjuka och funktionsnedsatta inte ska betala mer i skatt än människor som jobbar. Men det handlar också om den hundralapp som finansministern pratade om. Det kan tyckas som att en hundralapp inte spelar stor roll om man har en inkomst på 150 000 kronor i månaden. Men för den som har 12 000 gör en hundralapp väldigt stor skillnad. Den kan göra att det går ytterligare en dag utan att man, trots att man är 40 år fyllda, behöver be sina föräldrar om pengar till mat. Så ser situationen ut för många av våra funktionsned-

satta i dag. De har inget sparkapital. De är otroligt ekonomiskt utsatta, och för dem gör varje hundralapp stor skillnad.

Fru talman! Vi socialdemokrater använder samma reformutrymme som regeringen gör i sin budget, men vi prioriterar om – från höginkomsttagare och banker till ekonomiskt utsatta och barn. Det tror vi är det bästa för Sverige.

Jag frågar nu för fjärde och sista gången i dag: På vilket sätt är det bra för Sverige med ytterligare jobbskatteavdrag för finansministern, mig och andra höginkomsttagare på bekostnad av funktionsnedsatta?

(Applåder)

Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar för denna debatt. Jag tycker att jag har svarat på frågan i alla inlägg.

Låt mig vara väldigt tydlig. I går kunde vi se alla fyra oppositionspartiernas budgetmotioner, det vill säga svaren på den budget som jag har lagt fram här i riksdagen.

Jag kan konstatera några saker. Nummer ett är att Magdalena Andersson inte har något regeringsalternativ. Det spretar oändligt. Och två av de partier som hon tänker samarbeta med, nämligen Vänsterpartiet och Miljöpartiet, är de mest inflationsdrivande partier man kan ha i sitt kompisgäng, så att säga. Låt oss säga att ni skulle förhandla ihop er och få majoritet – Gud förbjude. Det kommer ni inte att få. Men då skulle det betyda att den funktionsnedsatta skulle möta hög inflation under många år framöver, och de pengar som man har skulle bli ännu mindre värda. Det vill jag ändå återkomma till.

Samtidigt är det så att detta indexeras upp. Men det kommer att vara väldigt tufft för många framöver om inflationen fortsätter att stiga. Så är det.

Vi har en budget som ligger på riksdagens bord, som stöttar dem som har det tuffast, som ser till att fler som jobbar i dag – undersköterskan och busschauffören – får något slags stöttning i denna tid. De har nämligen tagit en väldigt tuff smäll. Vi sänker skatten brett för alla som jobbar och som har jobbat.

Jag återkommer till att det är en väl avvägd budget. Vi kommer att ta oss igenom detta tillsammans. Det är tufft nu, men jag är helt övertygad om att vi kommer att komma igenom det på ett sätt så att vi faktiskt ser ljusningen. Ju fortare inflationen sjunker, desto snabbare kommer vi att komma tillbaka i konjunkturen. Och det kommer att gynna alla, särskilt den som har en funktionsnedsättning.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2023/24:24 om ny djurskyddslagstiftning i EU

Anf. 19 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Sofia Skönnbrink har frågat mig vad jag och regeringen gör här och nu för att förhindra att förslaget till ny djurskyddslagstiftning

i EU stoppas. Sofia Skönnbrink har vidare frågat mig hur jag och regeringen kommer att agera om en uppdatering av lagstiftningen inte genomförs och på vilket sätt regeringen i så fall ska arbeta för att förbättra konkurrensvillkoren för svenska lantbrukare.

Fru talman! Jag skulle vilja inleda med att säga att jag är helt enig med Sofia Skönnbrink; den översyn av hela EU:s djurskyddslagstiftning som EU-kommissionen initierade i Från jord till bord-strategin är både angelägen och nödvändig. Djurskyddsnivån inom EU behöver höjas, och den nuvarande lagstiftningen behöver uppdateras.

Ett starkt djurskydd är av avgörande betydelse för god djurhälsa, vilket i sin tur minskar behovet av antibiotika. Vidare behöver vi komma till rätta med den ojämlika implementering och de brister i efterlevnad som finns i dag. Det kommer även att bidra till att möta konsumenternas förväntningar och ge bättre konkurrensförutsättningar för producenter och för hela livsmedelskedjan.

Kommissionen har aviserat att förslaget till ny lagstiftning ska presenteras under hösten. Jag har nyligen i ett brev till kommissionen framfört vikten av att reformen inte försenas utan genomförs inom utsatt tidsplan. Vidare arrangerades under det svenska ordförandeskapet en djurskyddskonferens i Uppsala, i syfte att lyfta djurskyddsfrågorna och stötta kommissionens arbete i EU-översynen.

Sverige har jämfört med många andra länder inom och utanför EU en omfattande och stark djurskyddslagstiftning. Det ska vi värna. För att se över möjligheterna att balansera konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter och samtidigt bibehålla högt ställda svenska djurhållningskrav har regeringen tillsatt en utredning om stärkt konkurrenskraft och ett starkt djurskydd. Den utredningen ska redovisa sitt arbete senast den 30 juni 2024, och jag ser fram emot att ta del av utredningens analyser och förslag.

Avslutningsvis vill jag understryka detta: Att stärka djurskyddet inom EU är ett långsiktigt arbete i en nödvändig riktning. Behovet av en stabil och hållbar livsmedelsproduktion, både i Sverige och i Europa, är viktigare än någonsin. En uppdaterad djurskyddslagstiftning kommer att vara en av nyckelfaktorerna för att uppnå detta.

Anf. 20 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Fru talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret.

Det finns många saker som jag älskar med Sverige och som gör mig stolt över att vara svensk. Vi har vår vackra natur, vi har föreningslivet, vi har den gemensamt finansierade välfärden och inte minst den unika skolmaten som ger våra elever rätt förutsättningar att lyckas med sin utbildning.

Som en sann djurvän är det alltid lika kul för mig att kunna skryta om vårt starka djurskydd och vår låga antibiotikaanvändning i djurhållningen. Vi är verkligen ett föregångsland när det kommer till djurhälsofrågor. Och nu är det hög tid att resten av Europa följer efter.

Fru talman! EU:s nuvarande djurskyddslagstiftning är föråldrad och i starkt behov av uppdatering. Den behöver förändras så att den kan möta de senaste vetenskapliga rönen men också samhällets förväntningar. Därför var det väldigt glädjande när EU-kommissionen som en del av jordtill-bord-strategin fick i uppdrag att utreda och presentera förslag på nya

regler, bland annat för djurhållning, transport och slakt, men också för märkning av livsmedel. Detta arbete har nu pågått under många år, och engagemanget har varit väldigt stort.

Men nu har det visat sig att det efterlängtrade förslaget om en ny och uppdaterad djurskyddslagstiftning är hotat. När EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen höll sitt årliga tal – state of the union – den 13 september nämndes inte djuren över huvud taget. Och under en utfrågning av kommissionärskandidater från EU-parlamentets miljöutskott under föregående vecka nämndes bara skydd av djur under transport, men ingen av de andra delarna av lagstiftningspaketet togs upp.

Fru talman! Risker är därför stor att delar av förslaget kommer att stoppas helt eller att kommissionen kommer att presentera ett urvattnat förslag till lagstiftning. Högljudda kritiker menar att det är omöjligt att uppnå hårdare djurskyddskrav och att det skulle slå ut hela livsmedelsproduktionen i EU, eftersom de anser att det är helt omöjligt att göra bättre än man redan gör. Detta är inte sant.

Vi vet att våra svenska lantbrukare varje dag levererar livsmedel från djurhållande verksamheter med högt ställda djurskyddskrav och med låg antibiotikaanvändning. Nu är det dags att vi på riktigt står upp för djuren, för våra svenska lantbrukare men också för alla de EU-medborgare som har varit med och drivit på för en förändring under väldigt lång tid.

Fru talman! Jag vill inte att suggor ska fortsätta att fixeras eller att svansarna på kulingarna ska fortsätta att kuperas. Jag vill inte heller att kalvar och kor ska transporteras flera dygn i sträck i alldeles för trånga och varma utrymmen. Jag vill se friska och välmående djur i hela Europa och en marknad där våra svenska lantbrukare möter rättvisa konkurrensförutsättningar.

Det gläder mig därför verkligen att höra att landsbygdsministern har skickat in denna skrivelse till kommissionen för att belysa vikten av att lagförslaget kommer på plats. Men jag nöjer mig inte riktigt med det, utan jag skulle vilja veta vilka fler åtgärder som landsbygdsministern och regeringen planerar att vidta för att se till att detta nya lagstiftningspaket kommer på plats.

Anf. 21 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Sverige har länge påpekat behovet av att se över EU:s djurskyddslagstiftning. Exempel på frågor som vi prioriterar från svensk sida är bland annat att den rutinmässiga svanskuperingen av grisar ska upphöra, att fixering av suggor successivt ska upphöra och att man ska komma till rätta med djurskyddsproblemen förknippade med långa djurtransporter. Men vi tycker också att det är viktigt att det införs en specifik lagstiftning för djurkategorier där sådan saknas i dag, exempelvis för unghöns.

Som jag nämnde förut arrangerade vi under det svenska ordförandeskapet en konferens just för att lyfta fram djurskyddsfrågorna. Konferensen tog avstamp i frågor och områden som är aktuella i översynen av djurskyddslagstiftningen. Vid denna konferens presenterades även aktuell djurskyddsforskning och svenska exempel som visar på fördelar med ett gott djurskydd. Det är klart att det är en oerhört viktig del i arbetet och ett stöd från det svenska ordförandeskapet till kommissionen för att lyfta fram och diskutera dessa frågor som självklart är oerhört viktiga.

Jag kan konstatera att uppgifterna om att kommissionen överväger att försena, urvattna eller inte alls lägga fram lagstiftningsförslaget ännu är obekräftade. Men det vore högst olyckligt om reformen inte skulle genomföras, och det såklart av flera skäl.

Denna översyn är ett långsiktigt arbete i en ytterst nödvändig riktning. Behovet av en stabil och hållbar livsmedelsproduktion, både i Sverige och i Europa, är viktigare än på väldigt länge – om inte någonsin. I denna helhet är ett gott djurskydd en pusselbit som vi inte kan vara utan.

En skärpning av lagstiftningen inom EU skulle inte bara gynna välfärden, även om det är viktigt för våra djur, utan även svenska livsmedelsproducenters konkurrensvillkor, som interpellanten var inne på. För regeringen är det prioriterat att se över möjligheterna att balansera konkurrensförutsättningarna för våra svenska bönder och för våra svenska livsmedelsproducenter, men detta ska ske samtidigt som vi bibehåller de högt ställda svenska djurhållningskraven.

Sverige har en stark djurskyddslagstiftning som omfattar alla djur som hålls av människan och som syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur.

Anf. 22 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Fru talman! Jag tackar Peter Kullgren för svaret.

Som han säger är detta än så länge ett snack som går. Men även om det bara är ryktesvägen som man har hört det än så länge är det nog så oroväckande att denna typ av dialog ändå förs i EU. Vi vet med säkerhet att denna omställning för europeiska lantbrukare för att komma i kapp Sverige kommer att ta väldigt lång tid. Jag har hört att det kommer att ta nägonstans mellan tio och femton år. Därför är det så viktigt att vi nu på riktigt får på plats detta lagstiftningspaket så att arbetet med denna omställning kan börja. Våra svenska livsmedelsproducenter lever nämligen nu under omständigheter som är väldigt tuffa där de konkurrerar med lantbrukare nere i Europa som har helt andra förutsättningar och en helt annan typ av djurhållning.

Landsbygdsministern var inne på att denna uppdaterade djurskyddslagstiftning inte bara ligger i djurens intresse utan även kommer att göra livsmedelssystemet mer rättvist, men också hälsosamt och hållbart. För våra svenska lantbrukare är det, som vi har varit inne på båda två, väldigt viktigt att denna lagstiftning kommer på plats snarast eftersom andra europeiska lantbrukare, som jag sa, ligger väldigt långt efter Sverige.

Fru talman! För att ta ett exempel konkurrerar våra svenska grisbönder just nu med tyska producenter som kan sälja sitt kött väldigt mycket billigare eftersom deras djur lever på mindre yta med bristande eller ingen tillgång alls till strömaterial. I Tyskland fixeras också fortfarande suggorna systematiskt i förebyggande syfte under dräktigheten men också efter grisningen. Det är något som har varit förbjudet i Sverige under många år. Tyska grisar gruppbehandlas också med antibiotika, och vid kastration behöver man inte använda bedövning om kastration sker innan kultingen är en vecka gammal, för att inte tala om den svanskupering som sker på regelbunden basis där men som i Sverige inte är nödvändig eftersom våra grisar har större boxar och tillgång till halm som de kan böka runt i. Dessa skillnader är alldeles för stora och måste utraderas, både för djurens bästa och för våra svenska lantbrukares bästa.

Fru talman! Vi vet att det mervärde som svenska produkter är kända för värderas väldigt högt av våra svenska konsumenter. En prioriterad fråga för oss socialdemokrater har därför länge varit att införa ursprungsmärkning av kött på restaurang, eftersom vi vet att många konsumenter vill kunna göra ett medvetet val även när de går ut och äter och inte bara när de står hemma och rullar köttbullar.

I regeringsställning försökte vi få till en nationell lagstiftning gällande den frågan, något som blev stoppat av nuvarande regering därför att man ville invänta den översyn av livsmedelsförordningen som är en del av det lagstiftningspaket vi diskuterar här i dag. Nu visar det sig dock att också den här delen riskerar att försvinna.

Fru talman! Sedan Peter Kullgren tillträdde som landsbygdsminister har han varit tydlig med att en av de viktigaste frågorna för honom som minister är att öka konkurrenskraften i svenskt lantbruk. Att se till att den EU-gemensamma djurskyddslagstiftningen kommer på plats borde därför vara väldigt högt prioriterat – vilket vi även kan höra när vi har den här dialogen här i dag. Landsbygdsministern har själv hänvisat till översynen tidigare här i kammaren, när vi möttes för att diskutera användandet av PMSG i Europa.

Om det nu skulle vara så att det värsta tänkbara händer, det vill säga att det nya lagstiftningspaketet i EU inte kommer på plats, vad kommer regeringen och landsbygdsministern i så fall att göra – utöver den utredning som tidigare har nämnts – för att stimulera konkurrenskraften i svenskt lantbruk?

Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Vi kan konstatera att Sverige i många fall har mer detaljerade djurskyddskrav än övriga EU, i alla fall de allra flesta länder. Det har bidragit till vårt goda djurhälsoläge och ett minskat behov av antibiotika i djurhållningen – men inte sällan har detta skett på bekostnad av svenska bönders och svenska djurhållares konkurrenskraft.

Några exempel där Sverige går längre är krav på bedövning för slakt och kastrering, förbud mot näbbtrimning och förbud mot svanskupering. Vi ställer också i flera fall högre och mer detaljerade krav när det gäller till exempel utrymme. Vi ställer högre krav på tillgång till strömedel för grisar, som interpellanten nämnde, samt möjlighet till bete för mjölkkor. Även när det gäller transporter har Sverige strängare regler.

Jag vill ändå konstatera att Sverige i olika sammanhang och forum har framfört vikten av att det blir en genomgripande översyn. Vi har även arbetat aktivt tillsammans med likasinnade länder för att påverka utformningen av det kommande lagförslaget. I mitten av september skickade jag som sagt också ett brev till kommissionär Kyriakides och kommissionär Wojciechowski där jag framförde vikten av att reformen inte försenas utan genomförs inom utsatt tidsram.

Det är klart att det även i bilaterala möten ligger i svenskt intresse att man lyfter fram detta när man träffar rätt kommissionär, och det är klart att det är någonting jag kommer att fortsätta göra. Jag kommer att fortsätta prata med dem som är likasinnade, alltså de som har samma inställning här, så att vi håller uppe trycket på kommissionen. Vi ska försöka få fler medlemsländer att ställa sig bakom detta, för det är klart att det någonstans är så man ökar trycket – genom att vi blir fler som tycker samma sak. Det

är oerhört centralt i all politisk verksamhet, och det gäller även verksamheten i EU.

När det gäller om, utifall, hur och att detta kanske och eventuellt inte kommer är det svårt att spekulera i det. Interpellanten frågar vad vi skulle göra om det inte blev en översyn och vad vi då gör för konkurrenskraften, och där vill interpellanten höra om någonting annat än utredningen. Men jag tänker fortsätta att hänvisa till utredningen, för vi har inga förslag presenterade därifrån än.

Det är inte utredningen i sig som är det centrala, utan det är just förslagen. Hur mycket påverkar den konkurrenskraften? Vilken effekt kommer utredningen att ge? Det måste vi ju börja med. Det finns ett ganska tydligt direktiv om vad vi vill åstadkomma med utredningen, och det handlar om konkurrenskraften men med ett bibehållet högt djurskydd. Detta är en utredning som det har beslutats om i enlighet med Tidöavtalet.

I utredningen pratas det dock om EU-nivån och vad mer vi från svensk sida kan göra för att fortsätta arbetet med att fler ska bli mer lika oss när det gäller djurskyddsregler och så vidare. Allt detta är självklart centralt för de svenska livsmedelsproducenterna och de svenska bönderna.

Anf. 24 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Fru talman! Tack för svaret, landsbygdsministern! Anledningen till att jag vill veta vad regeringen och landsbygdsministern avser att göra utöver denna utredning och om det finns några planer på vad mer man skulle kunna tänka sig att göra är att det kommer att ta ytterligare ett år innan resultatet av utredningen kommer att kunna presenteras.

Samtidigt vet vi att lantbrukare i Sverige just nu kämpar väldigt mycket med just stigande livsmedelspriser, vilket gör att fler väljer det billigaste alternativet – som då ofta inte är svenskt. Vi vet också att extremväder har lett till minskade skördar. Och om vi ändå ska prata om halm har ju grisbönderna just nu ett väldigt stort problem med att få tag på tillräcklig mängd.

Fru talman! Kopplat till utredningen skulle jag också vilja passa på att reda lite i vad landsbygdsministern menar med högt ställda djurskyddskrav, för jag tror nog att åsikten kan skilja sig lite grann mellan oss som ledamöter av Sveriges riksdag och medlemmar i olika partier.

Detta med halm är en fråga som jag har valt att lyfta i kammaren tidigare, i samband med en djurskyddsdebatt, därför att landsbygdsministern tillsammans med sverigedemokraten Martin Kinnunen skrev en debattartikel i Aftonbladet där strömedel till gris togs upp som en fördyrande åtgärd för svenska lantbrukare jämfört med europeiska lantbrukare. Det är den typen av uttalanden som gör att jag är rädd att Sverige snarare kommer att backa när det kommer till djurskyddsfrågor om resten av Europa inte kommer ikapp Sverige.

Min sista fråga till landsbygdsministern blir därför om regeringen kommer att börja tumma på de svenska lagarna och reglerna om inte resten av Europa kommer ikapp Sverige.

Anf. 25 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag tror att vi i grunden är väldigt överens i dessa frågor, och det är en styrka från svensk sida att vi generellt sett är överens. Sedan förstår jag att man från oppositionen gärna vill skapa en konflikt, men jag

Prot. 2023/24:16
6 oktober

Svar på
interpellationer

ser inte att den finns. Man griper efter varje halmstrå för att hitta någon möjlig spricka.

Så här är det: Den svenska djurväl färden – djurs mående och välbefinnande – är oerhört viktig för interpellanten, vet jag, och även för mig och den svenska regeringen. Det är den även för regeringens samarbetsparti. Men man kan inte säga redan nu att alla regler ska se exakt likadana ut och att det ska vara på exakt samma sätt.

Det vi säger är att vi ska hålla nivån för djurs välbefinnande och djurväl färden och att vi ska ha ett starkt djurskydd. Men om vi i dag har begränsningar i form av lagstiftning som blir teknikfientlig eller om vi kan hitta andra sätt att säkerställa djurväl färden är det klart att vi måste titta på det. Det ska dock inte ske på bekostnad av djurväl färden. Det är en väldigt stor skillnad. Jag kan inte lova att det inte blir några förändringar i någon detalj, men syftet ska inte vara – och målet är inte på något sätt – att minska djurväl färden i Sverige.

Vi måste se de möjligheter som finns att öka konkurrenskraften, med bibehållna högt ställda krav på djurskydd. För mig är djurens mående det som är viktigt i detta. Om vi sedan har tekniska hjälpmedel som kan ge oss samma resultat och om det ökar lönsamheten för svenska bönder är det bara positivt.

Jag tackar för debatten och interpellationen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.19 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 12.00, då ett för dagens bordläggning aviserat ärende väntades föreligga.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 12.00.

§ 12 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition
2023/24:25 Extra ändringsbudget för 2023 – Ytterligare försvarsmateriel till Ukraina

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förkortas till tio dagar.

Framställning
2023/24:RB3 Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella Valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia

Prot. 2023/24:16
6 oktober

Motioner

med anledning av prop. 2023/24:5 Avgift vid prövning av en tvist hos Allmänna reklamationsnämnden
2023/24:228 av Nadja Awad m.fl. (V)
2023/24:1341 av Jennie Nilsson m.fl. (S)
2023/24:1871 av Katarina Luhr m.fl. (MP)

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 5 oktober

2023/24:57 Utbyggnad av elnät

av *Monica Haider* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:58 Kompetensförsörjning

av *Marianne Fundahn* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:59 Grön omställning och innovationskraft

av *Aida Birinxhiku* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:60 Nyindustrialiseringen i norra Sverige

av *Isak From* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:61 Statliga lånegarantier

av *Isak From* (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:62 Förhandlingar med Portugal om ett nytt skatteavtal

av *Fredrik Olovsson* (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:63 Stormen Hans

av *Isak From* (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2023/24:64 Grön omställning

av *Daniel Vencu Velasquez Castro* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:65 Barnomsorg på obekväma arbetstider

av *Jim Svensk Larm* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)

2023/24:66 Överlåtelse av föräldrapenning

av *Isabell Mixter* (V)
till statsrådet Anna Tenje (M)

2023/24:67 Stadsmiljöavtalens inverkan på bussarna i Örebro
av *Matilda Ernkrans* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

**2023/24:68 Ökad elproduktion för industrins utveckling och nytable-
ringar**

av *Fredrik Olovsson* (S)

till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 5 oktober

2023/24:80 Avbrutna arbetsmarknadsutbildningar

av *Jonathan Svensson* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister *Johan Pehrson* (L)

2023/24:81 Problemen med skarv vid Rudsjön i Gävle kommun

av *Mattias Eriksson Falk* (SD)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2023/24:82 Järnvägens kapacitet efter stoppad utbyggnad av stambanor

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:83 Vården av personer med psykiska funktionsnedsättningar

av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)

till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2023/24:84 Hanteringen av råttor i stadsmiljön

av *Martin Westmont* (SD)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2023/24:85 Konsekvenser av nedskärningarna av stadsmiljöavtalen

av *Matilda Ernkrans* (S)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 5 oktober

2023/24:31 Azerbajdzjans militära anfall i Nagorno-Karabach

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:32 Sanktioner mot Azerbajdzjan

av *Erik Hellsborn* (SD)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:37 Azerbajdzjans anfall mot Nagorno-Karabach
av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:39 Azerbajdzjans attack mot Nagorno-Karabach
av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

Prot. 2023/24:16
6 oktober

-----

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.00.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Meddelande om återrapportering från informellt möte mellan stats- och regeringschefer	2
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	2
§ 7 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 9 Svar på interpellation 2023/24:12 om stopp för rysk fossilgas.....	3
Anf. 1 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	3
Anf. 2 LINUS LAKSO (MP)	4
Anf. 3 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	5
Anf. 4 LINUS LAKSO (MP)	5
Anf. 5 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	6
Anf. 6 LINUS LAKSO (MP)	7
Anf. 7 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	7
§ 10 Svar på interpellation 2023/24:25 om jobbskatteavdragets effekter för utsatta grupper.....	8
Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	8
Anf. 9 ÅSA ERIKSSON (S)	8
Anf. 10 LINUS SKÖLD (S).....	9
Anf. 11 SOFIA AMLOH (S).....	10
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	11
Anf. 13 ÅSA ERIKSSON (S)	12
Anf. 14 LINUS SKÖLD (S).....	13
Anf. 15 SOFIA AMLOH (S).....	14
Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	14
Anf. 17 ÅSA ERIKSSON (S)	15
Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	16
§ 11 Svar på interpellation 2023/24:24 om ny djurskyddslagstiftning i EU	16
Anf. 19 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 20 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	17
Anf. 21 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	18
Anf. 22 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	19
Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	20
Anf. 24 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	21
Anf. 25 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	21
Ajournering.....	22
Återupptaget sammanträde.....	22
§ 12 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid.....	22

§ 13 Anmälan om interpellationer.....	23	Prot. 2023/24:16
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	24	6 oktober
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	24	-----
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.00.....	25	